

OPMANDSKENDELSE

af 2. april 2008

i

faglig voldgiftssag:

Danmarks Jurist- og Økonomforbund

som mandatar for ~~MA~~

(advokat Arvid Andersen)

mod

Personalestyrelsen

(advokat Lise Høy Falsner)

INDLEDNING

Cand.oecon. Annemette Andersen blev ved ansættelsesbrev af 18. januar 1995 ansat som assisterende hjemmeværnskonsulent i Hjemmeværnscenter II's område. Ansættelsen skete foreløbigt indtil den 30. november 1995, men blev efterfølgende forlænget 2 gange, således at hun fratrådte den 31. januar 1997. Ansættelsen skete på "tjenestemandslignende vilkår" ved konstitution med aflønning svarende til lønramme 29.

Denne sag angår spørgsmålet, om Annemette Andersen skulle have været ansat og aflønnet i henhold til overenskomsten for akademikere i staten. Sagen er af Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF) ved klageskrift af 10. april 2002 indbragt for denne faglige voldgiftsret, der har bestået af Pernille Due Vesterheden og Jens Harboe, udpeget af DJØF, chefkonsulent Carsten Holm og fuldmægtig Hans Peter Philipsen, udpeget af Personalestyrelsen og – som opmand – højesteretsdommer Per Sørensen.

Sagen blev forhandlet den 26. marts 2008.

Der er enighed mellem parterne om, at opmandens afgørelse i sagen fremkommer i form af en kendelse uden fuld gengivelse af forklaringerne og parternes argumenter.

PÅSTANDE

Klager, DJØF, har nedlagt påstand om, at Personalestyrelsen til Juristernes og Økonomernes Pensionskasse skal indbetale pensionsbidrag for Annemette Andersen for perioden fra den 16. januar 1995 til den 31. januar 1997 med tillæg af morarente i henhold til rentelovens bestemmelser fra forfaldstidspunktet for hvert enkelt månedligt pensionsbidrag.

Indklagede, Personalestyrelsen, har påstået afvisning, subsidiært frifindelse.

SAGEN

Ansættelsesforholdene

I. Ansættelsen af **A** skete efter forudgående opslag af stillingen som assisterende hjemmeværnskonsulent. I opslaget hedder det bl.a.:

"ASSISTERENDE HJEMMEVÆRNSKONSULENT

En stilling som assisterende hjemmeværnskonsulent er ledig og ønskes besat snarest og indtil 30. november 1995. Ansættelsen vil ske ved konstitution på tjenestemandslignende vilkår med aflønning svarende til lønramme 29.

Ansættelsesområdet er Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder og institutioner. Den, der ansættes vil indtil videre få tjeneste i Hjemmeværnscenter II's område med fast tjenestested i Århus.

Stillingsindehaveren refererer til hjemmeværnskonsulenten ved Hjemmeværnscenter II, Viborg.

Assisterende hjemmeværnskonsulent medvirker efter hjemmeværnskonsulentens anvisninger i det regionale informationsarbejde gennem udførelse af følgende funktioner:

Medvirke i informationskontorets arbejde vedrørende udvikling og gennemførelse af informationsopgaver inden og uden for hjemmeværnet, udvikling og fastholdelse af kontakter til det politiske liv, offentlige institutioner, skoler, erhvervslivet, faglige organisationer samt medierne og udvikling, vedligeholdelse og gennemførelse af uddannelse inden for informationsvirksomheden.

Stillingsindehaveren bør inden ansættelsen kunne indfri følgende kvalifikationskrav:

- Kendskab til hjemmeværnet,
- minimumviden eller erfaring svarende til en lærer, akademisk eller journalistisk uddannelse,
- bred almen viden med god indsigt i samfundsforhold,
- kendskab til udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik,
- erfaring fra aktivt arbejde med uddannelse, informations- eller rådgivningsvirksomhed i arbejds- eller fritidsliv,
- i en lederrolle have demonstreret positive resultater på såvel det faglige, personlige og ledelsesmæssige område,
- interesse for og erfaring i etablering af kontakter til politikere, erhvervsliv, skoler m.v.,
- erfaring i udarbejdelse af skriftligt materiale og i mundtlig fremstilling på et højt niveau,
- erfaring fra og demonstreret interesse for træning og udvikling af medarbejdere,
- erfaring i økonomisk styring,
- kendskab til EDB på brugerniveau,

...."

Af ansættelsesbrevet af 18. januar 1995 fremgår, at ansættelsen skete på tjenestemandslignende vilkår ved konstitution med aflønning svarende til lønramme 29. Der er ikke i ansættelsesbrevet anført yderligere om ansættelsesvilkårene.

Af oplysningerne i sagen fremgår, at der i den periode, hvor **A** var ansat, var ansat i alt 9 hjemmевærnskonsulenter/informationschefer i hjemmевærnet. De havde følgende uddannelsesmæssige baggrund:

Cand.mag. i engelsk og kommunikation (tilknyttet Hjemmевærnsskolen), tidligere ansat i fagbevægelsen (Hjemmевærnsregion I), handelsmæssig uddannelse, voksenpædagogisk uddannelse, medicinkursus og journalisthøjskolens efteruddannelse (Hjemmевærnsregion II), reserveofficer, officerskurser, pilotuddannelse m.v., diverse lederkurser og efteruddannelse på Journalisthøjskolen (Hjemmевærnsregion III), pressetjeneste, redaktør af diverse distrikts- og fagblade, ansættelse i Lego-gruppens internationale informationsafdeling, diverse kurser indenfor journalistisk og kommunikation samt baggrund som underafdelingschef og informationssekretær i hjemmевærnet (Hjemmевærnsregion IV), skolelærer (Hjemmевærnsregion V), cand.arch. (Hjemmевærnsregion VI), assurandør (Hjemmевærnsregion VII) og skolelærer (Hjemmевærnskommandoen).

Ifølge et personeludviklings- og bedømmelsesskema for civilt personel, der var udarbejdet af **A's** chef, **B**, varetog **A** følgende opgaver under ansættelsen:

"Medvirker i INFO-kontorets arbejde vedr.:

- * Udvikling og gennemførelse af informationsopgaver inden og uden for hjemmевærnet.
- * Udvikling og fastholdelse af kontakter til det politiske liv, offentlige institutioner, skoler, erhvervslivet, faglige organisationer samt medierne.
- * Udvikling, vedligeholdelse og gennemførelse af uddannelser inden for informationsvirksomheden.
- * Indsamling og videreformidling af informationer og materialer til brug i myndigheders og enheders informationsvirksomhed.
- * Medvirken til hvervning og fastholdelse af medlemmer af HJV.
- * Støtte til informationssekretærens lokale virksomhed.
- * Medvirken i den daglige fælles koordination af hjemmевærnets aktiviteter.
- * Deltagelse i den landsdækkende informationsvirksomhed bl.a. gennem løbende bidrag med lokalstof til Hjemmевærnsbladet.
- * Rådgivningen af de i det regionale område værende hjemmевærnsmyndigheder og enheder, vedrørende informationsmæssige forhold.

...

Medvirker gennem deltagelse i:

- * Gennemførelse af kontrol ved hjemmевærnets myndigheder og enheder.
- * Projekt- og arbejdsgrupper

- * Intern og eksternt mødevirksomhed og rådgivnings og informationsvirksomhed.
- * Udarbejdelse af statistikker
- * Opfølgning af produktionsmål
- * Handleplaner/Årsplaner
- * Udarbejdelse af grundlag, ide og oplæg til TV-spots.”

A har under sin forklaring bekræftet, at skemaet giver en dækkende beskrivelse af hendes arbejdsopgaver.

2. Under ansættelsen var A omfattet af bestemmelserne om pension i Lov om Pensionering af Civilt Personel mv. i Forsvaret (civilarbejderloven), hvis § 1 lød således:

”§ 1. Denne lov gælder for civile funktionærer, håndværkere og arbejdere i det militære forsvar, ved geodætisk institut og søkortarkivet samt disses efterlevende ægtefæller og børn.

Stk. 2. Loven omfatter ikke personer, der i henhold til overenskomst eller aftale er berettiget til pension m.v., hvortil staten har ydet tilskud som bidrag til pensionskasse, forsikring, opsparing eller lignende.”

Ansættelsen på tjenestemandslignende vilkår indebærer bl.a., at der ikke blev indbetalt pensionsbidrag for A til nogen pensionskasse, og at hun som følge af, at hun ved sin afgang ikke havde opnået en pensionsalder på 3 år, ikke var berettiget til opsat pension.

3. 1, stk. 1, i overenskomsten for akademikere i staten, der er indgået mellem Personalestyrelsen og en række AC-organisationer, fik sin nuværende ordlyd ved overenskomstfornyelsen i 1991 og lød dermed også i 1995 således:

”§ 1. Overenskomstens område

Overenskomsten omfatter akademikere i staten med de uddannelser, der er nævnt i bilag 1, og som ansættes i stillinger, der forudsætter anvendelse af en af de uddannelser, der er nævnt i dette bilag.”

Ifølge § 1, stk. 2, omfatter overenskomsten ikke en række nærmere angivne grupper, herunder ”tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte m.fl. med ret til tjenestemandspension i” bl.a. staten.

4. Under ansættelsen fik A som ansat på tjenestemandslignende vilkår i lønramme 29/31 uden tillæg udbetalt i alt 508.151,24 kr. Der er enighed mellem parterne om, at hun, såfremt hun i samme periode havde været ansat under AC-overenskomsten, ville have

haft en løn på i alt 397.584,87 kr., hvortil ville komme arbejdsgiverens pensionsbidrag med 62.776,56 kr., i alt 460.361,43 kr. ... A ... fik således en højere løn, end hun ville have fået efter AC-overenskomsten.

Voldgiftssagen

1. Ved et brev af 28. september 1999 til Hjemmeværnsregion II rejste ... A ... spørgsmål om sine pensionsforhold under ansættelsen. I brevet hedder det:

"Jeg har undret mig over at jeg ikke længere får en pensionsoversigt fra Økonomistyrelsen, som man ellers får en gang om året. Ved henvendelse til økonomistyrelsen, er jeg blevet oplyst om at jeg ikke får oversigter mere, fordi jeg ikke har været ansat længe nok til at kunne få udbetalt tjenestemandspension.

Eftersom jeg har været ansat som assisterende hjemmeværnskonsulent, i en konstitueret stilling i godt 2 år, mener jeg at det må være en fejl at jeg ikke har været ansat på overenskomstvilkår i stedet for som tjenestemand?

Min ansættelse har bestået af i alt 3 perioder, i det min konstitution blev forlænget to gange, så jeg har på intet tidspunkt været konstitueret så længe at jeg ville kunne få min pension.

Jeg mener ikke det kan være et korrekt ansættelsesvilkår, at jeg som ansat i en konstitueret stilling aldrig vil kunne få de pensionsmidler, som jeg sparer op, undtagen hvis jeg senere får yderligere ansættelse ved staten?

Dette er jeg i hvert fald ikke blevet gjort opmærksom på ved min ansættelse.

Jeg mener altså at der må være en ukorrekthed i den måde jeg har været ansat på."

Hjemmeværnskommandoen besvarede henvendelsen ved et brev af 29. november 1999, hvori det bl.a. hedder:

"Den stilling, du i sin tid søgte, skulle besættes ved konstitution, idet det var i stedet for hjemmeværnskonsulent ... C ... , der var meddelt tjenestefrihed uden løn, i første omgang for et år frem til 30 NOV 1995.

Stillingen blev opslået på tjenestemandslignende vilkår, idet det er den almindelige ansættelsesform for konsulenter, så det er helt efter reglerne, at den ledige stilling opslås på samme vilkår.

...

Ifølge Tjenestemandspensionslovens § 24 skal en tjenestemand ved sin afgang have opnået en pensionsalder på mindst 3 år for at være berettiget til opsat pension. Det er de samme regler, der gælder for overenskomstansatte, der er omfattet af civilarbejderloven, og hjemmeværnskonsulenterne henhører også under denne lov med hensyn til pensionsrettigheder.

Du opnåede ved din afgang pr. 31 JAN 1997 ikke 3 års pensionsalder, men kun 2 år og 15 dage.

Det er korrekt, at opnår man ikke tilstrækkelig pensionsalder til at kunne afgang fra stillingen med ret til opsat pension, og såfremt man ikke senere opnår ansættelse i en tilsvarende pensionsberettiget stilling i det offentlige, så har man mistet sin pensionsret. Men der skal gøres opmærksom på, at mens du var i det nævnte ansættelsesforhold, og du var kommet ud for en ulykke eller anden krisesituation, var du og din ægtefælle eller eventuelle børn sikret pension, som gældende på samme måde som for tjenestemænd.

Du skriver, at du ikke var gjort opmærksom på ovenstående problem. Men faktum er, at du søgte den midlertidige stilling på de betingelser, der fremgik af stillingsannoncen, nemlig på tjenestemandslignende vilkår, hvilket er det normale for hjemmeværnskonsulenter.

Du skriver endvidere, at du mener, at det var en fejl, at du ikke blev ansat på overenskomst. Hjemmeværnskommandoen kan oplyse dig om, at på ansættelsestidspunktet var denne mulighed ikke til stede, idet vi var bundet af civilarbejderlovens bestemmelser med hensyn til pension. Civilarbejderloven er i mellemtiden med virkning fra 1 JAN 1999 blevet lukket for nyansatte og blevet erstattet af StK:Pension, men der er dertil en karenstid på for tiden 4 års sammenlagt beskæftigelse i det offentlige for at blive omfattet af denne pensionsordning, så her ville du også skulle have erhvervet yderligere ansættelse for at få pensionsret."

I et brev af 14. marts 2001 til Personalestyrelsen anmodede DJØF om, at der blev afholdt mæglingssmøde. Anmodningen blev begrundet med, at **A** efter forbundets opfattelse skulle have været ansat i henhold til overenskomsten for akademikere i staten, og at ansættelsen på tjenestemandslignende vilkår derfor indebar et overenskomstbrud. Mæglingssmøde blev afholdt den 30. maj 2001, uden at enighed kunne opnås, hvorefter DJØF's daværende advokat indgav klageskrift den 10. april 2002.

Advokat Lise Høy Falsner afgav på Kammeradvokatens vegne svarskrift den 17. juni 2002. Derefter beroede sagen på DJØF's overvejelser, indtil der i 2007 blev taget skridt til beramelse af sagen.

FORKLARINGER

Foruden af **A** er der afgivet forklaring af **B**.

PARTERNES ARGUMENTER

DJØF har navnlig anført, at det af § 1, stk. 1, i AC-overenskomsten, sammenholdt med opmandskendelse af 25. oktober 1996 i en sag mellem samme parter vedrørende ansættelse af kandidater fra cand.merc.aud.-uddannelsen i Told- og Skattestyrelsen, følger, at **A**

... skulle have været ansat i henhold til AC-overenskomsten med de deraf følgende krav på indbetaling af pensionsbidrag til Juristernes- og Økonomernes Pensionskasse. Af stillingsopslaget, som hun reagerede på, fremgår, at man søgte medarbejdere med bl.a. en akademisk uddannelse, og under ansættelsen i hjemneværnsregionen udførte **A**... da også arbejde, der forudsatte, at hun havde en akademisk uddannelse. Den stærke formodning, der var for, at hun som akademiker også blev ansat til at udføre AC-opgaver, er da heller ikke blevet afkræftet af Personalestyrelsen.

Personalestyrelsen har til støtte for afvisningspåstanden gjort gældende, at DJØF ikke har retlig interesse i at få prøvet spørgsmålet om indbetaling af pensionsbidrag, da **A**... samlet har fået udbetalt mere for sin beskæftigelse i hjemneværnsregionen, end hun ville have fået, hvis hun havde været aflønnet efter AC-overenskomsten. Selv om hun måtte få medhold, ville hun derfor ikke have krav på at få noget beløb udbetalt.

Til støtte for den subsidiære påstand om frifindelse har ministeriet principalt gjort det samme gældende som anført ovenfor vedrørende afvisningspåstanden.

Subsidiært har ministeriet bl.a. gjort gældende, at eventuelle efterbetalingsbeløb er forældet som følge af 1908-lovens § 1. Ministeriet har herved nærmere anført, at sagen først blev anlagt ved klageskriftet af 10. april 2002, dvs. mere end 5 år efter, at **A**... ansættelse ved hjemneværnsregionen var ophørt. Fra ansættelsesforholdets begyndelse var hun fuldt bekendt med ansættelsesvilkårene, der fremgik af såvel stillingsopslaget som ansættelsesbrevet. Hun var derfor i besiddelse af de faktiske oplysninger, der var nødvendige for, at der kunne tages skridt til at indtale kravet, og den omstændighed, at hun måtte have befundet sig i en retlig vildfarelse med hensyn til, om AC-overenskomsten burde finde anvendelse, kan ikke bevirke, at forældelsesfristen er blevet suspenderet i medfør af 1908-lovens § 3. Denne sag kan således ikke sammenlignes med de tilfælde i retspraksis, hvor der er blevet statueret suspension, jf. for eksempel dommene i U 1989.45/2H og U 1998.1095 Ø.

Mere subsidiært har Personalestyrelsen gjort gældende, at det af stillingsopslaget, ansættelsesbrevet og oplysningerne om **A**... arbejdsopgaver fremgår, at det ikke var en forudsætning for, at hun kunne bestride arbejdet, at hun havde en akademisk uddannelse. Hendes egen chef var ikke akademiker, og i overensstemmelse med det, der fremgår af stil-

lingsopslaget, havde de øvrige hjemmeværnskonsulenter/informationschefer da også en meget forskellig uddannelsesmæssig baggrund.

OPMANDENS BEGRUNDELSE OG RESULTAT

Da der ikke blandt de af parterne udpegede medlemmer af voldgiftsretten har kunnet opnå flertal for en afgørelse, skal denne træffes af opmanden, der udtaler:

Som også anført af Personalestyrelsen blev denne sag først anlagt ved klageskriftet af 10. april 2002, dvs. mere end 5 år efter ophøret af As's ansættelse ved hjemmeværnsregionen. As var fra ansættelsesforholdets begyndelse bekendt med vilkårene for ansættelsen og havde dermed allerede på det tidspunkt anledning til at få berettigelsen af disse vilkår nærmere belyst, for eksempel gennem henvendelse til sit forbund. Der er derfor ikke grundlag for at statuere suspension af forældelsesfristen i medfør af 1908-lovens § 3.

Med bemærkning, at der ikke er grundlag for at tage afvisningspåstanden til følge, fører allerede Personalestyrelsens forældelsesindsigelse til, at frifindelsespåstanden tages til følge.

Jeg finder anledning til at tilføje, at også det, der er anført af Personalestyrelsen vedrørende karakteren af As's ansættelsesforhold, herunder hendes arbejdsopgaver, ville føre til, at ministeriets frifindelsespåstand må tages til følge.

THI BESTEMMES:

Indklagede, Personalestyrelsen, frifindes.

Hver part skal bære egne omkostninger og betale halvdelen af opmandens honorar og udgifter.

København den 2. april 2008.

Per Sørensen